

Αρχική σελίδα>Νομοθεσία και νομολογία>Εθνική νομοθεσία Εθνική νομοθεσία

Ρουμανία

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με το νομικό σύστημα της Ρουμανίας και επισκόπηση της νομοθεσίας στη Ρουμανία.

Πηγές δικαίου

Οι πηγές του ρουμανικού δικαίου είναι:

το Σύνταγμα της Ρουμανίας·

οι νόμοι που θεσπίζονται από το Κοινοβούλιο (συνταγματικοί νόμοι, οργανικοί νόμοι και κοινοί νόμοι)·

τα προεδρικά διατάγματα·

οι νομοθετικές πράξεις της κυβέρνησης (διατάγματα, έκτακτα διατάγματα, αποφάσεις)·

οι κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται από την κεντρική διοίκηση (υπουργικές αποφάσεις, κατευθύνσεις και κανονισμοί)·

οι κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (επαρχιακό συμβούλιο, τοπικό συμβούλιο, γενικό δημοτικό συμβούλιο Βουκουρεστίου)·

η νομοθεσία της ΕΕ (κανονισμοί, οδηγίες)·

οι διεθνείς συμβάσεις στις οποίες η Ρουμανία είναι συμβαλλόμενο μέρος.

Είδη νομικών πράξεων - περιγραφή

Το νομικό πλαίσιο της Ρουμανίας περιλαμβάνει τις ακόλουθες νομικές πράξεις:

Το **Σύνταγμα** είναι ο υπέρτατος νόμος της Ρουμανίας. Ρυθμίζει τη δομή της Ρουμανίας ως εθνικού, ενιαίου και αδιαίρετου κράτους, τις σχέσεις μεταξύ εκτελεστικής, νομοθετικής και δικαστικής εξουσίας, καθώς και μεταξύ κρατικών οργάνων, πολιτών και νομικών προσώπων.

Οι συνταγματικοί νόμοι προέρχονται από τη συντακτική εξουσία, δηλαδή από τη συντακτική συνέλευση που εξελέγη και συγκλήθηκε για τον σκοπό αυτόν.

Οι **οργανικοί νόμοι** ρυθμίζουν θέματα μεγάλης σημασίας για το κράτος, όπως είναι τα εθνικά σύνορα, η ρουμανική ιθαγένεια, το κρατικό εθνόσημο και η κρατική σφραγίδα, το νομικό καθεστώς για την ιδιοκτησία και την κληρονομία, η διοργάνωση και διεξαγωγή δημοψηφισμάτων, τα ποινικά αδικήματα, οι ποινές και οι κανόνες για την εκτέλεση των ποινών, η οργάνωση και λειτουργία του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου, των δικαστηρίων, της Εισαγγελίας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τα δικαιώματα των προσώπων που έχουν υποστεί ζημία από δημόσια αρχή, η εθνική άμυνα, η οργάνωση κυβερνητικών φορέων και τα πολιτικά κόμματα.

Οι **κοινοί νόμοι** ρυθμίζουν όλους τους λοιπούς τομείς που δεν διέπονται από τους οργανικούς νόμους. Κοινός νόμος δεν μπορεί να τροποποιήσει ή να μεταβάλει κανόνα ανώτερης τυπικής ισχύος, όπως έναν οργανικό νόμο ή το Σύνταγμα.

Σε ειδικές περιπτώσεις (διακοπή των εργασιών του Κοινοβουλίου) ορισμένοι τομείς, οι οποίοι καθορίζονται από το Κοινοβούλιο, μπορούν να ρυθμιστούν, βάσει νομοθετικής εξουσιοδότησης, με **κυβερνητικά διατάγματα**. Τα εν λόγω διατάγματα εκδίδονται με βάση ειδική πράξη χορήγησης νομοθετικής εξουσιοδότησης, εντός των ορίων και υπό τους όρους που προβλέπονται από την εν λόγω πράξη. Σε έκτακτες περιπτώσεις, η κυβέρνηση μπορεί να εκδώσει έκτακτα διατάγματα σε οποιονδήποτε τομέα, εάν αυτό θεωρείται αναγκαίο.

Οι **κυβερνητικές αποφάσεις** καθορίζουν με ποιον τρόπο εφαρμόζονται στην πράξη οι νόμοι και διάφορες άλλες οργανωτικές πτυχές της εφαρμογής τους.

Κανονιστικές πράξεις (αποφάσεις και κατευθύνσεις) **εκδίδονται από την κεντρική διοίκηση** μόνο με βάση τη νομοθεσία, τις κυβερνητικές αποφάσεις και τα κυβερνητικά διατάγματα και με σκοπό να τα εφαρμόσουν.

Οι πράξεις αυτόνομων διοικητικών αρχών.

Οι **κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται από όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης** (επαρχιακό συμβούλιο, τοπικό συμβούλιο, γενικό δημοτικό συμβούλιο Βουκουρεστίου) ρυθμίζουν τομείς που υπάγονται στην αρμοδιότητα των εν λόγω οργάνων.

Άλλες πηγές δικαίου

Η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και η νομολογία των δικαστηρίων της ΕΕ.

Παρότι η εθνική νομολογία δεν αποτελεί πηγή δικαίου, οι αποφάσεις του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου οι οποίες διασφαλίζουν την ομοιόμορφη ερμηνεία ορισμένων διατάξεων της νομοθεσίας αποτελούν αναμφισβήτητα δευτερεύουσες πηγές δικαίου. Επιπλέον, οι αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου οι οποίες παράγουν αποτελέσματα *erga omnes* (έναντι όλων) και όχι *inter partes litigantes* (μεταξύ των διαδίκων) μπορούν να θεωρηθούν δευτερεύουσες πηγές δικαίου.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του νόμου 287/2009 περί Αστικού Κώδικα, πηγές του αστικού δικαίου είναι ο νόμος, **οι πρακτικές και οι γενικές αρχές του δικαίου**.

Με τον όρο «πρακτικές» εννοούμε την παράδοση (έθιμα) και τις επαγγελματικές πρακτικές.

Οι προαναφερθείσες διατάξεις θεσπίζουν τους ακόλουθους κανόνες για την εφαρμογή των πρακτικών ως πηγής δικαίου:

Οι πρακτικές εφαρμόζονται σε περιπτώσεις που δεν ρυθμίζονται από τον νόμο. Όταν δεν υπάρχουν πρακτικές, ισχύουν οι νομικές διατάξεις για παρόμοιες περιπτώσεις και, όταν δεν υπάρχουν τέτοιες διατάξεις, εφαρμόζονται οι γενικές αρχές του δικαίου.

Σε θέματα που ρυθμίζονται από τον νόμο, οι πρακτικές εφαρμόζονται μόνον όταν ο νόμος κάνει ρητή αναφορά σ' αυτές.

Μόνο οι πρακτικές που συνάδουν με τη δημόσια τάξη και τα χρηστά ήθη αναγνωρίζονται ως πηγές δικαίου.

Ο ενδιαφερόμενος πρέπει να αποδείξει την ύπαρξη των πρακτικών και το περιεχόμενό τους. Οι πρακτικές που δημοσιεύονται σε συλλογές οι οποίες καταρτίζονται από φορείς ή οργανισμούς που είναι εξουσιοδοτημένοι στον τομέα τεκμαίρεται ότι υπάρχουν, μέχρι αποδείξεως του εναντίου.

Ιεράρχηση κανόνων δικαίου

Η ιεράρχηση των κανόνων δικαίου στη Ρουμανία έχει ως ακολούθως:

Το Σύνταγμα της Ρουμανίας και οι συνταγματικοί νόμοι κατέχουν την κορυφαία θέση στην ιεραρχία των κανόνων δικαίου. Όλα τα άλλα νομοθετήματα πρέπει να συμφωνούν με αυτά.

Οι οργανικοί νόμοι κατέχουν τη δεύτερη θέση στην ιεραρχία των κανόνων δικαίου. Το Κοινοβούλιο θεσπίζει οργανικούς νόμους με ειδική πλειοψηφία.

Οι κοινοί νόμοι αποτελούν την τρίτη κατηγορία στην ιεραρχία των κανόνων δικαίου. Το Κοινοβούλιο θεσπίζει κοινούς νόμους με απλή πλειοψηφία. Κοινός νόμος δεν μπορεί να τροποποιήσει ούτε να μεταβάλει οργανικούς νόμους ή το Σύνταγμα.

Τα κυβερνητικά διατάγματα αποτελούν την τέταρτη κατηγορία στην ιεραρχία των κανόνων δικαίου.

Οι κυβερνητικές αποφάσεις κατέχουν την πέμπτη θέση στην ιεραρχία των κανόνων δικαίου.

Οι κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται από την κεντρική διοίκηση και από αυτόνομες διοικητικές αρχές αποτελούν την έκτη κατηγορία στην ιεραρχία των κανόνων δικαίου.

Οι κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται από όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης (επαρχιακό συμβούλιο, τοπικό συμβούλιο, γενικό δημοτικό συμβούλιο Βουκουρεστίου) κατέχουν την τελευταία θέση στην ιεραρχία των κανόνων δικαίου.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων

Σύμφωνα με το Σύνταγμα, το κράτος βασίζεται στις δημοκρατικές συνταγματικές αρχές της **διάκρισης των εξουσιών και του ελέγχου και της εξισορρόπησης των κρατικών εξουσιών** (νομοθετικής, εκτελεστικής και δικαστικής).

Η εξουσία κατανέμεται επίσης και ασκείται από το Κοινοβούλιο, την κυβέρνηση και τις δικαστικές αρχές. Το Συνταγματικό Δικαστήριο, ο Συνήγορος του Πολίτη της Ρουμανίας, το Ελεγκτικό Συνέδριο και το Νομοθετικό Συμβούλιο εγγυώνται επίσης την εξισορρόπηση των εξουσιών μεταξύ δημόσιων αρχών και πολιτών.

Το Κοινοβούλιο είναι το ανώτατο όργανο εκπροσώπησης των πολιτών και η μοναδική νομοθετική αρχή της χώρας. Απαρτίζεται από τη **Βουλή των Αντιπροσώπων** και τη **Γερουσία**. Καταρχήν, η **νομοθετική εξουσία** ανήκει αποκλειστικά στο Κοινοβούλιο, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις το Κοινοβούλιο μοιράζεται την εν λόγω εξουσία με την **εκτελεστική εξουσία** (την κυβέρνηση) και το εκλογικό σώμα (τους πολίτες).

Η **κυβέρνηση** μπορεί να εκδίδει διατάγματα, βάσει ειδικής νομοθετικής εξουσιοδότησης που θεσπίζεται από το Κοινοβούλιο. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις που πρέπει να αντιμετωπίζονται επείγοντως, η κυβέρνηση μπορεί επίσης να εκδίδει έκτακτα διατάγματα.

Νομοπαρασκευαστική διαδικασία

Η νομοπαρασκευαστική διαδικασία περιλαμβάνει τρία στάδια:

1. Το κυβερνητικό στάδιο ή προκοινοβουλευτικό στάδιο αφορά:

την επεξεργασία του νομοσχεδίου σε κυβερνητικό επίπεδο·

την υποβολή του νομοσχεδίου σε δημόσια διαβούλευση, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από τη νομοθεσία·

τη σύμφωνη γνώμη του Νομοθετικού Συμβουλίου, των υπουργών και άλλων οργάνων·

την έγκριση του νομοσχεδίου από την κυβέρνηση.

2. Το κοινοβουλευτικό στάδιο αφορά:

τη διαβίβαση του νομοσχεδίου σε ένα από τα σώματα του Κοινοβουλίου (τη Βουλή των Αντιπροσώπων ή τη Γερουσία ως πρώτο σώμα), ανάλογα με τις αρμοδιότητες που καθορίζει το ρουμανικό Σύνταγμα·

τη συζήτηση και την έγκριση της έκθεσης/γνωμοδότησης για το νομοσχέδιο στις διαρκείς κοινοβουλευτικές επιτροπές (σε ορισμένες περιπτώσεις μπορούν να συσταθούν ειδικές επιτροπές)·

στη σύνοδο της ολομέλειας, το πρώτο σώμα γνωμοδοτεί σχετικά με τα νομοσχέδια και τις προτάσεις νόμων που παραπέμπονται σε αυτό εντός 45 ημερών από την ημερομηνία υποβολής τους ενώπιον του Προεδρείου του Κοινοβουλίου·

στην περίπτωση κωδίκων ή άλλων ιδιαίτερα περίπλοκων νόμων, η προθεσμία είναι 60 ημέρες από την ημερομηνία υποβολής τους ενώπιον του Προεδρείου· για έκτακτα κυβερνητικά διατάγματα, η προθεσμία είναι 30 ημέρες.

Σε περίπτωση που η προθεσμία παρέλθει, το νομοσχέδιο ή η πρόταση νόμου θεωρείται ότι έχει εγκριθεί και προωθείται στη Βουλή των Αντιπροσώπων, η οποία λαμβάνει την τελική απόφαση.

Στη συνέχεια, διεξάγεται ψηφοφορία επί του νομοσχεδίου ή της πρότασης νόμου (υπερψηφίζεται ή καταψηφίζεται) και διαβιβάζεται στο σώμα που έχει αρμοδιότητα λήψης αποφάσεων (Βουλή των Αντιπροσώπων ή Γερουσία), το οποίο εγκρίνει την τελική έκδοση της νομοθετικής πράξης.

3. Το μετακοινοβουλευτικό στάδιο αφορά:

Τον έλεγχο της συνταγματικότητας του νόμου (*a priori* έλεγχος) (το Συνταγματικό Δικαστήριο ελέγχει τη συμβατότητα του νόμου με το Σύνταγμα). Ο έλεγχος μπορεί να ζητηθεί από τον **πρόεδρο της Ρουμανίας**, τον πρόεδρο ενός εκ των νομοθετικών σωμάτων, την κυβέρνηση, το Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, τον Συνήγορο του Πολίτη της Ρουμανίας, τουλάχιστον 50 βουλευτές ή τουλάχιστον 25 γερουσιαστές. Μπορεί επίσης να διενεργηθεί αυτεπάγγελτα σε περίπτωση συνταγματικής αναθεώρησης.

Τέλος, **ο νόμος εκδίδεται** από τον πρόεδρο εντός 20 ημερών από την παραλαβή του. Εάν ο πρόεδρος ζητήσει την επανεξέταση του νόμου (τέτοια αίτηση μπορεί να υποβληθεί μόνο μία φορά) ή της συνταγματικότητάς του, ο νόμος εκδίδεται εντός 10 ημερών από την παραλαβή του μετά την επανεξέταση ή από την παραλαβή της επιβεβαίωσης της συμμόρφωσής του προς το Σύνταγμα από το Συνταγματικό Δικαστήριο.

Ο νόμος τίθεται σε ισχύ τρεις ημέρες από τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ρουμανίας, Μέρος I, ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που αναφέρεται στον νόμο.

Νομικές βάσεις δεδομένων:

α) Η **δικτυακή πύλη για τη νομοθεσία**, την οποία διαχειρίζεται το υπουργείο Δικαιοσύνης, αποτελεί σύστημα πληροφοριών για τη νομοθεσία που επιτρέπει σε κάθε ενδιαφερόμενο ταχεία, δωρεάν και απεριόριστη πρόσβαση στην εθνική νομοθεσία, με επικαιροποιημένη και ενσωματωμένη μορφή. Η νομοθετική εφαρμογή είναι συνδεδεμένη με την ευρωπαϊκή ενιαία πύλη πρόσβασης στην εθνική νομοθεσία **N-Lex**.

Η πύλη για τη νομοθεσία αναπτύχθηκε από το υπουργείο Δικαιοσύνης στο πλαίσιο έργου που χρηματοδοτήθηκε από το επιχειρησιακό πρόγραμμα *για την ανάπτυξη διοικητικών ικανοτήτων* του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

Η βάση δεδομένων επικαιροποιείται σε ημερήσια βάση και παρέχει πρόσβαση σε περισσότερες από 150 000 κανονιστικές πράξεις από το 1989 έως σήμερα, όπως και σε σειρά σχετικών προγενέστερων πράξεων.

Η αναζήτηση στη βάση δεδομένων μπορεί να γίνει με βάση πολλά κριτήρια, όπως:

λέξεις στον τίτλο·

λέξεις στο κείμενο·

το είδος του εγγράφου·

τον αριθμό του εγγράφου·

το είδος και τον αριθμό της επίσημης δημοσίευσης·

την ημερομηνία δημοσίευσης·

το όργανο που εξέδωσε την κανονιστική πράξη κ.λπ.

β) Μια άλλη **ρουμανική νομική βάση δεδομένων**, την οποία σχεδίασε, διαχειρίζεται και επικαιροποιεί το Νομοθετικό Συμβούλιο της Ρουμανίας, επίσης παρέχει δωρεάν δημόσια πρόσβαση στη ρουμανική νομοθεσία.

Πρόκειται για τη διαδικτυακή έκδοση του *Repertoriul legislației României*® (κατάλογος της ρουμανικής νομοθεσίας) – του επίσημου αρχείου της ρουμανικής νομοθεσίας, το οποίο παρέχει ακριβείς και ορθές πληροφορίες σχετικά με τη νομική ισχύ του κάθε νόμου σε διαφορετικές χρονικές στιγμές.

Η βάση δεδομένων καλύπτει το χρονικό διάστημα από το 1864 έως σήμερα.

Η αναζήτηση στην εν λόγω βάση δεδομένων μπορεί να γίνει με βάση:

το είδος/την κατηγορία της νομοθετικής πράξης·

τον αριθμό·

το έτος (την περίοδο) έκδοσης·

την περίοδο δημοσίευσης·

την επίσημη δημοσίευση (είδος, αριθμός, έτος)·

λέξεις-κλειδιά στον τίτλο·

την κατάσταση της πράξης (σε ισχύ, όχι πια σε ισχύ)·

άλλα κριτήρια (νομοθετικά, επιμέρους/δημοσιευμένα, μη δημοσιευμένα).

Το ενδοδίκτυο του **Νομοθετικού Συμβουλίου** φιλοξενεί βάση δεδομένων, η οποία ενημερώνεται με λεπτομερείς νομικές πληροφορίες που απαιτούνται για τους συγκεκριμένους σκοπούς της διαμόρφωσης γνώμης επί νομοσχεδίων ή παρέχει χρήσιμες πληροφορίες για τη νομοθετική διαδικασία.

γ) Επίσης, μια άλλη νομική **βάση δεδομένων** (παρότι είναι οργανωμένη διαφορετικά) είναι προσπελάσιμη μέσω του ιστοτόπου της

Βουλής των Αντιπροσώπων (ενός από τα σώματα του Κοινοβουλίου). Αναζητήσεις μπορούν να γίνουν με βάση:

το είδος της νομοθετικής πράξης·

τον αριθμό·

την ημερομηνία·

τη δημόσια αρχή που εξέδωσε τη νομοθετική πράξη·

την ημερομηνία δημοσίευσης και τις λέξεις-κλειδιά (τόσο στον τίτλο όσο και στο κείμενο της πράξης).

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στη βάση δεδομένων;

Ναι, η πρόσβαση στη βάση δεδομένων παρέχεται **δωρεάν**.

Τελευταία επικαιροποίηση: 16/07/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.